

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Rzeczyca
L. Kosiński
Leszek Kosiński

Załącznik
do uchwały Nr XXX/194/2017
Rady Gminy Rzeczyca
z dnia 16 lutego 2017r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE RZECZYCA NA LATA 2017- 2021**

1. WSTĘP

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Rzeczyca na lata 2017-2021, zwany dalej Programem. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W Programie zostały zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów.

Cele i zadania Programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych. Niniejszy Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska oraz poprawy sytuacji rodzin.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

1. ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
2. ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
3. ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

3. INFORMACJE OGÓLNE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodzin stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, jest poważnym zaburzeniem funkcjonowania rodziny, prowadzącym do naruszeń norm moralnych i prawnych. Może nieść ze sobą tragiczne skutki psychospołeczne, w skrajnych przypadkach prowadzi do poważnych okaleczeń, a nawet zabójstw.

Ofiarami przemocy domowej są najczęściej osoby słabsze w rodzinie; kobiety, dzieci, osoby chore, niedołążne i niepełnosprawne.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

- fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień, powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji.
- psychiczna – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, ograniczania kontaktów z bliskimi, obniżania poczucia własnej wartości, powodująca pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych.
- materialna – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, odbieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie rodziny, okradanie itp.
- seksualna – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
- zaniedbanie – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. Zaniedbanie występuje również

w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Wszystkie te formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy i współdziałania placówek zajmujących się pomocą rodzinie i dziecku oraz służb odpowiedzialnych za nasze bezpieczeństwo. Współpraca dotyczyć powinna wszystkich aspektów problemu, poczynając od jego diagnozy, poprzez odpowiednie interwencje, a następnie łagodzenie i terapię urazowych skutków domowego znęcania.

4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY RZECZYCA

Według danych z Komisariatu Policji w Czerniewicach, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wynika, że w roku 2014 funkcjonariusze wdrożyli procedurę „Niebieskiej Karty” w 9 przypadkach. Natomiast w roku 2015 wdrożono w 6 przypadkach procedurę „Niebieskiej Karty”. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej:

	2014	2015
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy OPS	231	199
Rodziny, w których stwierdzono przemoc	1	0
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	0	0

Źródło: Sprawozdania MPiPS-03 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczyca.

Przedstawione powyżej dane nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie gminy Rzeczyca. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to statystyki. Ofiary przemocy często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska przemocy. Jak wynika z danych statystycznych do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Rzeczyca wpłynęło w 2014 r. -9 Niebieskich Kart, w 2015 roku – 6 Niebieskich Kart.

5. ZASOBY GMINY RZECZYCA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

1. Zasoby instytucjonalne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczychy,
- b) Urząd Gminy w Rzeczychy,
- c) Gminny Ośrodek Kultury w Rzeczychy,
- d) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeczychy,
- e) Placówki oświatowe – szkoły i przedszkola,
- f) placówki służby zdrowia,
- g) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne
- h) Sołtysi i rady sołeckie oraz radni,

Poza terenem gminy mają siedziby :

- a) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Mazowiecki,
- b) Sąd Rejonowy, Prokuratura, w Tomaszowie Mazowiecki,
- c) Służba kuratorska w Tomaszowie Mazowiecki,
- d) Komisariat Policji w Czerniewicach

2. Mocne strony:

- a) Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- b) Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami;
- c) Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- d) Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;

3. Słabe strony:

- a) Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) Brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych;
- c) Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).

4. Zagrożenia:

- 1) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- 2) Negatywne wzorce zachowań społecznych,
- 3) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- 4) Problemy alkoholowe członków rodzin.

6. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym założeniem Programu jest stworzenie systemu zintegrowanych działań we współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie gminy w zakresie pomocy społecznej. Program będzie łączył zasoby kadrowe, rzeczowe, wiedzę, kompetencje umiejętności i doświadczenia podmiotów wymienionych wyżej.

Program opierać się będzie w głównej mierze na profilaktycznym przeciwdziałaniu, poprzez monitorowanie środowisk w bieżącej pracy socjalnej, wczesnym rozpoznaniu zagrożeń, zdiagnozowaniu przyczyn i ustaleniu planu zaradczego. Istotną rolę podejmowanych w Programie działań będą szeroko prowadzone kampanie informacyjne, programy edukacyjne, poradnictwo i doradztwo. Program zakłada także doskonalenie, poprzez szkolenia kadr, przygotowanych do skutecznego zapobiegania i interwencji w razie kryzysu.

7. KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy
2. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Rzeczyca.
3. Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
4. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - i) działania edukacyjne,
 - j) działania profilaktyczne,
 - k) działania informacyjne.
6. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

8. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne, adresaci, działania, wskaźniki osiągnięcia celu, termin realizacji działań:

1. Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ;
2. Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (ulotki, plakaty, broszury, organizowanie konferencji , spotkań);
3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (prowadzenie szkoleń);
4. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;

Adresaci: osoby uwiękane w sytuację przemocy w rodzinie (ofiary, sprawcy, świadkowie, społeczeństwo, przedstawiciele instytucji biorących udział w przeciwdziałaniu przemocy) na terenie gminy Rzeszyca.

Cel operacyjny 1.1. Rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 1.1.

- 1.1.1. Prowadzenie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeszy zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.
- 1.1.2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.
- 1.1.3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 1.1.4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
- 1.1.5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 1.1.

Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel operacyjny 1.2. Współpraca międzyresortowa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 1.2.

1.2.1. Współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom,

1.2.3. Wspólne szkolenia, konferencje w celu wymiany doświadczeń, forum.

1.2.4. Wymiana doświadczeń, współpraca z instytucjami i organizacjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 1.2.

Zadanie realizowane corocznie.

Cel operacyjny 1.3. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Rzeszyca.

Działania do celu operacyjnego 1.3.

1.3.1. Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób ustalony przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeszycy.

1.3.2. Zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Rzeszyca przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeszycy w celu diagnozowania skali zjawiska i monitorowania zmian.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 1.3.

Zadanie realizowane corocznie.

Realizatorzy celu strategicznego 1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeszycy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszycy, Komisariat Policji w Czerniewicach, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszycy, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 1.: liczba spotkań zespołu, liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty, liczba powołanych zespołów roboczych, dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy.

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 1.

Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel strategiczny 2. Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Rzeszyca

Adresaci: dzieci i młodzież, osoby dorosłe, społeczność lokalna.

Cel operacyjny 2.1. Upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Działania do celu operacyjnego 2.1.

2.1.1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności.

2.1.2. Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie – wydanie i rozpowszechnianie informatorów.

2.1.3. Umieszczenie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy w Rzeczyca.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 2.1.

Zadanie realizowane corocznie.

Cel operacyjny 2.2. Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy Rzeczyca wobec zjawiska przemocy.

Działania do celu operacyjnego 2.2.

2.2.1. Udział w kampaniach społecznych, które obalają mity i stereotypy na temat przemocy domowej.

2.2.2. Opracowanie i realizacja zajęć psychoedukacyjnych z zakresu umiejętności społecznych.

2.2.3. Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 2.2.

Zadanie realizowane corocznie.

Cel operacyjny 2. 3. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy.

Działania do celu operacyjnego 2.3.

2.3.1. Prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy.

2.3.2. Prowadzenie programów i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 2.3.

Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Realizatorzy celu strategicznego 2.: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeczyca, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz.- kuratorzy sądowi, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczyca, Komisariat Policji w Czerniewicach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeczyca, Gminny Ośrodek Kultury w Rzeczyca, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze .

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 2.: liczba rozkolportowanych ulotek i broszur, nakład informatorów, liczba kampanii społecznych prowadzonych na terenie gminy Rzeczyca, ilość przeprowadzonych zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy, ilość warsztatów doskonalenia umiejętności społecznych.

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 2.

Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel strategiczny 3. Podnoszenie i doskonalenie umiejętności kadry, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Adresaci: wszystkie instytucje, organizacje, służby i środowiska tworzące system.

Cel operacyjny 3.1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty i prowadzenia Interwencji Kryzysowej.

Działania do celu operacyjnego 3.1.

3.1.1. Szkolenia resortowe.

3.1.2. Szkolenia interdyscyplinarne z zakresu przeciwdziałania przemocy.

3.1.3. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 3.1.

Zadanie corocznie.

Cel operacyjny 3.2. Konferencje i seminaria z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla przedstawicieli instytucji, służb, różnych grup zawodowych i społecznych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3.2.

3.2.1. Organizacja i przeprowadzanie konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3.2.2. Uczestnictwo w konferencjach i seminariach.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 3.2.

Zadanie realizowane corocznie.

Realizatorzy celu strategicznego 3.: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeczy, Sąd Rejonowy w Tomaszowie Maz.- kuratorzy sądowi, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczy, Komisariat Policji w Czerniewicach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeczy, Gminny Ośrodek Kultury w Rzeczy, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze .

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 3.: liczba szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie, liczba uczestników szkoleń, liczba zorganizowanych konferencji i seminariów, liczba uczestników konferencji i seminariów.

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 3.

Zadanie stałe.

9. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Rzeczychy
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeczychy,
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczychy,
4. Komisariat Policji w Czerniewicach,
5. Placówki Oświatowe na terenie Gminy Rzeczyca,
6. Sąd Rejonowy, Prokuratura, w Tomaszowie Mazowiecki,
7. Kuratorzy Sądowi w Tomaszowie Maz.

10. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki własne gminy: będące w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczychy na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. Dotacje celowe z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

11. MONITORING PROGRAMU

Bieżącą oceną Programu prowadzi będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczychy., w oparciu o dane od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Poszczególne działania i procedury podlegać będą monitoringowi, mającemu na celu stałą, poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe przypadki przemocy. W ewaluacji poddane ocenie zostaną rezultaty uzyskane w wyniku porównania z następującymi wskaźnikami:

- liczba rodzin zarejestrowanych i zdiagnozowanych, jako środowiska zagrożone występowaniem zjawisk przemocy, w stosunku do ubiegłego roku,
- liczba wdrożeń „Niebieskiej Karty”,
- liczba rodzin, którym udzielono pomocy,
- główne przyczyny występowania przemocy,
- liczba rodzin i osób objętych terapią,
- liczba zarejestrowanych zjawisk przemocy,
- liczba interwencji kryzysowych, w tym liczba osób, którym udzielono zastępczego schronienia i innych form pomocy,
- liczba sprawców objętych programami korekcyjnymi,
- liczba szkoleń dla kadry służb pomocy społecznej i innych podmiotów- realizatorów Programu,
- liczba wdrożonych programów edukacyjnych,
- liczba kampanii informacyjnych w środowisku lokalnym.

